

M.A (SANSKRIT) SEMESTER - 4 (CBCS) Examination
March/April-2025 (As Per Syllabus Year June-2024)

DharmShashtra: Yagnavalkya Smuti (Vyavharadhyay)(Ele-6 (New-23))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નિમ્નમાંથી કોઈ પણ બેનો આવશ્યક વિવરણ સાથે અનુવાદ કરો (૧૪)
- 1) શ્રુતાધ્યયનસંપન્ના ધર્મજ્ઞા: સત્યવાદિન:।
રાજા સભાસદ: કાર્યા રિપૌ મિત્રે ચ યે સમા:॥
 - 2) પ્રમાણં લિખિતં ભુક્તિ: સાક્ષિણશ્ચેતિ કીર્તિતમ્ ।
एषामन्यतमाभावे दिव्यान्यतममुच्यते ॥
 - 3) નૃપેણાધિકૃતા: પૂગા: શ્રેણયોઽથ કુલાનિ ચ ।
पूर्व पूर्व गुरु ज्ञेयं व्यवहारविधौ नृणाम् ॥
 - 4) વાસનસ્થમનાઁચાયા હસ્તેઽન્યસ્ય યદર્પ્યતે ।
द्रव्यं तदौपनिधिकं प्रतिदेयं तथैव तत् ॥
- પ્રશ્ન-૨ યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિનો પરિચય આપી સ્મૃતિ સાહિત્યમાં તેનું મહત્ત્વ જણાવો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ ધર્મશાસ્ત્રનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિષે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૩ સાધારણ-માતૃકા એટલે શું? સાધારણ માતૃકાનાં વ્યવહારની ચર્ચા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ રાજાએ વ્યવહાર(મુકદ્દમાઓ) પર કઈ રીતે વિચાર કરવો જોઈએ ? વ્યવહાર અધ્યાયનાં આધારે વિવેચન કરો.
- પ્રશ્ન-૪ યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિનાં વ્યવહાર અધ્યાયનાં આધારે તત્કાલીન સામાજિક સ્થિતિ વર્ણવો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૪ વ્યવહાર અધ્યાયનાં આધારે “દંડ પારુષ્ય” વિષે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૫ કોઈપણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો. (૧૪)
- 1) ઋણાદાન વ્યવસ્થા
 - 2) યાજ્ઞવલ્ક્યનો જીવન પરિચય
 - 3) દાય-વિભાગ
 - 4) દિવ્ય-પ્રમાણ
